

'L'ane chargé de bois', una de les obres que es pot veure al MACBA fins el 21 de juny. La mostra Miquel Barceló, 1987-1997 està estretament vinculada al seu primer viatge a l'Àfrica occidental.

Barceló porta l'Àfrica al MACBA

Miquel Barceló, un creador tan jove com polèmic i tan discutit com conegut, s'instal·la a partir del 2 d'abril a les sales del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). La mostra exposa els treballs efectuats per ell durant els darrers deu anys.

"Per mi, ser pintor és un treball molt dur. D'alguna manera ets un exiliat al teu propi poble... I, veritablement, la situació d'aquest país no hi ajuda gens. Resulta quasi un miratge pensar que en un lloc on pràcticament no hi ha col·leccionistes, ni privats ni públics, es doni una sobredosi tan brutal de quadres". Aquestes paraules de Miquel Barceló (Felanitx, Mallorca, 1957), recupera-

des sota la pols d'una hemeroteca, es van sentir l'estiu del 1985. Llavors, durant un curs que va fer a la Universitat Menéndez Pelayo, l'artista —considerat un dels creadors que després de la mort de Franco va aconseguir de canviar la freqüència de l'art contemporani al nostre país— va parlar de la necessitat que la societat comencés a creure no solament en la vàlua i en l'obra dels artistes contemporanis, sinó tam-

bé en el mateix moviment en què militaven. Un moviment, una forma d'entendre l'art, amb què Miquel Barceló es va identificar ja des de molt jove. Així, l'any 1976 un jove inquiet i combatiu va presentar a Manacor *Cadaverina 15*.

L'exposició, que va causar un rebombori notable, partia d'una idea fonamental: traçar l'itinerari de putrefacció de l'art conceptual. El mitjà utilitzat per Barce-

Ió van ser 225 capsetes plenes de pintura i de matèria en descomposició. Aquesta instal·lació, que s'exposa actualment al Museu de Mallorca, responia a una aferrissada ambició. La d'incorporar a la seva obra els aspectes essencials de l'existència que per ell són essencials: la creació, la transformació permanent i la descomposició.

Casualitat o no, poc després de les crítiques paraules de Barceló el panorama de l'art contemporani a la península va iniciar un lent procés de millora. Un procés –alguns crítics sostenen que la inauguració del Guggenheim de Bilbao és un bon punt final– en què han confluït diversos camins: l'impuls necessari donat a Arco per convertir-la en una de les fires d'art més importants d'Europa; la creació de centres museístics dedicats a aquest moviment com el combatiu i prestigiós Institut Valencià d'Art Modern (IVAM); i l'interès creixent per adquirir obra nova com demostra el Centro de Arte Reina Sofía de Madrid, entre d'altres.

Mentre començava aquest necessari procés de conversió, Barceló –que actualment té estudis a Mallorca, París i Mali, i pensa instal·lar-ne un altre a la Patagònia– continuava la seva tasca creativa. La seva activitat, de fet, mai no s'ha aturat. L'exposició que ara ens proposa el MACBA, més enllà d'unes primeres obres de referència realitzades entre el 1983 i el 1987, se centra en treballs fets al llarg de l'última dècada, període en què es considera que Barceló ha assolit la plena maduresa. *Miquel Barceló, 1987-1997* té per eix vertebrador noranta teles, la majoria de gran format, en què l'artista dona vida a gèneres recurrents dins el conjunt de la seva obra, tals com paisatges, escenes quotidianes de la vida africana i natures mortes. L'exposició, així mateix, s'ha plantejat com un recorregut a través de les principals sèries temàtiques que l'artista ha produït al llarg d'a-

questa dècada. Obres en què es donen la mà dues de les grans preocupacions del Barceló artista: l'obsessió per l'organicitat i la materialitat de la creació i la reflexió sobre el sentit de l'art i el paper de l'artista.

Al voltant d'aquesta estructura central, els visitants podran contemplar una selecció extensa d'obres sobre paper (75 dibuixos i aiguades; 24 llibres i carnets de viatge...), més una vintena d'escultures i ceràmiques que constitueixen una part molt significativa de la seva producció més recent.

L'exposició, oberta al MACBA fins el 21 de juny, presenta, en paraules del seu comissari, Pep Subirós, dos elements que la fan especial. "Ofereix una selecció molt àmplia que inclou tots els gèneres i suports amb els quals ha treballat l'artista durant aquests anys, com les teles de gran format, les obres sobre paper, els retrats, les escultures, les terracutes...; i inclou un nombre important d'obres poc conegudes o mai exposades fins ara procedents de col·leccions particulars, entre elles la de l'artista".

El contingut de *Miquel Barceló, 1987-1997* comença en un any cabdal per a l'artista. El 1987, rep el Premio Nacional de las Artes Plásticas, i és enmig d'aquest èxit que decideix de fugir a l'Àfrica. El món africà, en paraules de Subirós, fa palesa la relativitat

GALERIA BISCHOFBERGER

de les referències d'arrel eurocèntrica que fins aquells moments havien dominat la seva obra. "L'incita no a fer taula rasa de l'herència anterior, però sí a tornar als orígens profunds, no al no-res, però sí a l'essencial de l'art, de la vida i del treball de l'artista. El convida a despullar-se de les crostes i dels vernissos, a alliberar-se de les pressions i de les modes... A redescobrir no el pes del substrat natural que mai no ha perdut de vista, però sí l'artificiositat, els límits, la precarietat de tota cultura".

L'Àfrica que interessa Barceló, recorda el comissari de la mostra, no és la d'una cultura ancestral, suposadament incontaminada, sinó "la d'un mosaic contradictori on conviuen tots els temps de la història, on s'escenifiquen tots els conflictes, on es parlen totes les llengües". "Perquè ara Barceló sap molt bé el que havia intuït des d'un bon començament: que tot és, alhora, vell i nou. Què l'Àfrica és a tot arreu".

'Ogobarà blanc' i 'Animal de pintor' (baix). Els visitants podran contemplar una selecció extensa d'obres sobre paper –més de cent– i una vintena d'escultures i ceràmiques que constitueixen una part molt significativa de la seva producció poc coneguda o mai exposada.

Carlos González